

Tweede Kamer, Energie voor huishoudens

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT

Concept

De vaste commissie voor Klimaat en Groene Groei heeft op 13 oktober 2026 vervolgoverleg gevoerd met mevrouw Van Veldhoven-van der Meer, minister van Klimaat en Groene Groei, over:

- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 10 oktober 2025 inzake actualisatie collectieve warmte naar aanleiding van Prinsjesdag (36576, nr. 118);**
- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 10 februari 2026 inzake ontwikkelingen over collectieve warmte (36576, nr. 119);**
- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 29 mei 2026 inzake ontwerpbesluit Besluit collectieve warmte (36576, nr. 120);**
- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 10 juli 2026 inzake antwoorden op vragen commissie over het ontwerpbesluit Besluit collectieve warmte (Kamerstuk 36576, nr. 120) (36576, nr. 123);**
- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 24 juli 2026 inzake monitor Energiearmoede in Nederland 2019-2025 (29023, nr. 724);**
- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 15 september 2026 inzake kabinetsreactie op de monitor Energiearmoede in Nederland 2019-2025 (29023, nr. 729);**
- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 6 juli 2026 inzake de Nederlandse warmtetransitie en de rol van collectieve warmte (36576, nr. 122);**
- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 1 juli 2026 inzake stand van zaken afronden voorhang Besluit collectieve warmte (36576, nr. 121);**
- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 18 september 2026 inzake reactie op onderzoeken ESB en EERA over collectieve warmte (29023, nr. 730);**
- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 15 september 2026 inzake kabinetsreactie op ontwikkeling energierekening huishoudens (29023, nr. 728);**
- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 9 oktober 2026 inzake toezegging gedaan tijdens het commissiedebat Energie voor huishoudens op 24 september over inventarisatie knoppen om energierekening voor huishoudens te verlagen (2026Z21866);**
- **de brief van de minister van Klimaat en Groene Groei d.d. 9 oktober 2026 inzake antwoorden op vragen gesteld tijdens het commissiedebat Energie voor huishoudens op 24 september 2026 (2026Z21851).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Klimaat en Groene Groei,
Zwinkels

De griffier van de vaste commissie voor Klimaat en Groene Groei,
Nava

Voorzitter: Zwinkels
Griffier: Teske

Aanwezig zijn vijf leden der Kamer, te weten: Jumelet, Kröger, Müller, Vermeer en Zwinkels,

en mevrouw Van Veldhoven-van der Meer, minister van Klimaat en Groene Groei.

Aanvang 19.03 uur.

De voorzitter:

Een hele goede avond allemaal. Fijn dat jullie er zijn. Welkom aan de minister en haar ondersteuning. Welkom ook aan de Kamerleden en uiteraard aan alle mensen op de tribune. We hebben vanavond een voortzetting van het commissiedebat over energie voor huishoudens. Hiermee heropen ik de vergadering.

We waren gebleven bij de beantwoording van de minister in de eerste termijn. Ik wil de collega-Kamerleden eraan herinneren dat we nog een aantal interrupties hebben openstaan van de acht die u al heeft gehad. Mocht u niet meer weten waar u was gebleven, dan kunt u een appje sturen naar de griffie. Dan wordt u alsnog toegestuurd hoeveel interrupties u heeft. We hebben nog maar één blokje van de beantwoording te gaan. U heeft daarna ook alle ruimte om in de tweede termijn uw inbreng te doen ten aanzien van de stukken die voorliggen voor dit commissiedebat. Als er verder geen andere mededelingen of bijzonderheden zijn — dat is het geval — ga ik over naar de minister voor de resterende beantwoording in de eerste termijn. Aan u het woord.

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

Dank u wel, voorzitter. Er is inderdaad een heel aantal vragen gesteld over warmte, onder anderen door de heer Jumelet, de heer Flach, de heer Klos, mevrouw Müller, mevrouw Kröger en de heer Grinwis. Er was een aantal vragen over het budget, de betaalbaarheid, het voorbeeld van Delft. Er werd gevraagd of er genoeg in de WIS zit en of er extra middelen nodig zijn. Er waren vragen over energiegemeenschappen, hoeveel aansluitingen er kunnen worden gefinancierd en de kabinetsreactie op het ibo. Dat waren dus een heleboel vragen die heel nauw betrekking hadden op elkaar.

Ik heb in de Kamerbrief van voor de zomer inderdaad al aangegeven dat er onvoldoende subsidiemiddelen zijn voor alle projecten voor collectieve warmte. De middelen die we wel beschikbaar hebben, willen we vanaf volgend jaar zo gericht mogelijk inzetten voor de meest robuuste en kansrijke projecten, zodat we warmtenetten uitrollen waar het ook echt "no regret" is. Je begint natuurlijk waar je het zeker weet. We weten namelijk allemaal dat warmtenetten hun rol hebben bij het voorkómen van investeringen in het elektriciteitsnet, maar die trade-off is natuurlijk ook niet overal precies hetzelfde. Het hangt er natuurlijk ook van af waar de warmtenetten het meest robuust zijn. We zetten daarom eerst in op de meest robuuste en kansrijke projecten.

Het PBL heeft uitgerekend in welke wijken een warmtenet meer dan 20% goedkoper is dan warmtepompen. Dat helpt mee bij het bepalen waar het het meeste oplevert. Dat is

dus een goed uitgangspunt. Daarnaast willen we kijken naar vermeden investeringskosten voor het elektriciteitsnet en naar meekoppelkansen voor andere maatschappelijke opgaven, zoals leefbaarheid en klimaatadaptatie.

In de nieuwe subsidieregeling wil ik ruimte bieden voor een hogere subsidie-intensiteit per aansluiting. Ik kom hier zo meteen nog even op terug. Met de nu nog beschikbare middelen verwacht ik tussen de 50.000 en 100.000 aansluitingen te kunnen realiseren. Het doel is om hiermee het vliegwiel op gang te brengen.

Dan over het meer langjarige perspectief. Er is nog niet besloten over meer middelen voor warmtenetten. Met de huidige middelen is er na 2030 geen geld voor WIS-subsidie. Ik ben mij zeer bewust van de wenselijkheid van een langjarig perspectief. Daarom kijken we ook uit naar de beleidsvoorstellen uit het ibo. Dit verschijnt eind oktober, begin november. Hierin staat dan ook een update over hoeveel middelen nodig zijn om de warmtetransitie met warmtenetten te doorlopen.

Ik hoop begin volgend jaar een kabinetsreactie op het ibo te kunnen sturen. Die kan dan ook meelopen in onze verdere gesprekken over de transitie richting 2040, wanneer ik onze voortgang met betrekking tot de klimaat- en energiedoelen integraal weeg en bekijk of dat aanleiding geeft tot aanvullende wijzigingen van bestaand beleid of dat extra beleid en extra middelen onderdeel moeten worden van het gesprek.

Dan een vooruitblik op de WIS 2.0. In de Kamerbrief van juli ben ik ingegaan op hoe ik van plan ben de WIS-regeling te verruimen. Ik onderzoek hoe de subsidie-intensiteit voor grote projecten kan worden verruimd. Daarbij kijk ik zowel naar subsidie voor warmtebedrijven als voor gebouweigenaren. Het streven is de WIS 2.0 in september 2027 open te stellen. We bekijken hoe in de WIS 2.0 een aantrekkelijk en betaalbaar warmteaanbod kan worden geborgd dat mensen meerjarige zekerheid geeft over hun energierekening ten opzichte van de cv-ketel. Dit vergroot het draagvlak om kansrijke projecten snel te realiseren, wat weer een positief effect heeft op de voltooiing en dus ook op de businesscase.

Er zijn zorgen over de keuzes die in de WIS 2.0 gaan worden gemaakt. Dat doen we dus ook niet solitair. De eerste bijeenkomst met de sector is eind oktober gepland. Hierbij haal ik ook input op voor de vormgeving. We gaan geen eisen stellen aan de omvang of de bron van projecten. Grote en kleine warmtenetten op verschillende temperaturen kunnen in principe dus subsidie aanvragen. We gaan wel steeds kijken waar het het meest robuust is. Daar starten we mee.

De huidige WIS is opengesteld tot 30 november 2026. Ik ben verheugd u te kunnen vertellen dat er weer veel aanvragen zijn. De WIS wordt nu dus ook goed benut. Vanuit de Kamerleden was er de vraag of Delft misschien dit jaar nog zou kunnen worden geholpen. Dan breng ik de Kamerleden graag in overweging dat er niet alleen in Delft behoefte is aan snelle hulp om een volgende stap te zetten. Ik word ook benaderd door initiatieven in Leiden, Leeuwarden en Zuid-Limburg met het verzoek of we snel maatwerk kunnen verlenen. Daar zit gewoon een spanning, want we kunnen niet én overall maatwerk verlenen én een regeling optuigen. In capaciteit en middelen knelt het allebei.

Juist omdat de vraag zo groot is, vinden we het belangrijk om het instrumentarium

structureel en generiek te verbeteren door de WIS-subsidie verder te ontwikkelen naar de WIS 2.0, die ook onder andere subsidies en waar mogelijk hun geldstromen integreert. Dan heeft iedereen een gelijke kans om daar onderdeel van uit te maken en daar een aanvraag voor te doen en kunnen we op basis van de meest robuuste netten met de eerste beginnen. Ook kunnen we een goede afweging maken waar we bij schaarste van middelen de middelen zo effectief mogelijk inzetten. We blijven natuurlijk wel in overleg met al die warmtenetten, want ik snap ook dat zij soms al lang wachten, graag duidelijkheid willen en graag door willen. We willen ook voorkomen dat er dingen, doordat er een gebrek aan communicatie is, onnodig tussen wal en schip vallen. Die oproep van de Kamer heb ik dus zeker gehoord en daar zetten we ons ook voor in.

Dan warmtegemeenschappen. Dat bewoners via lokale initiatieven bijdragen aan de energietransitie is natuurlijk heel erg wenselijk. De energiecoöperaties hebben in gelijke mate toegang tot het subsidie-instrumentarium als andere initiatiefnemers. Verder werken we ook aan de verdere uitwerking van een faciliterend kader voor energiegemeenschappen.

Voorzitter. Dat was een integraal antwoord op een aantal van de vragen die zijn gesteld. Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dat levert een interruptie op bij mevrouw Müller. Daarna gaan we naar de heer Jumelet en mevrouw Kröger. Misschien dat de heer Vermeer ook nog aan bod komt.

Mevrouw **Müller** (VVD):

Bedankt voor de beantwoording, ook schriftelijk, want we konden ons daarop voorbereiden. Ik begrijp wat de minister zegt. Ik begrijp ook dat ze zegt: we kunnen niet nu al beginnen met maatwerk en tegelijkertijd een goede subsidieregeling opstarten. Dat begrijp ik aan de ene kant. Aan de andere kant is september volgend jaar over elf maanden, bijna een volledig jaar. Daarin gaan we werken aan het maken van een subsidieregeling, terwijl er nu projecten liggen die wachten op een investeringsbesluit en al de eerste stappen zouden kunnen zetten. Ik snap de afweging aan de ene kant. Aan de andere kant zit er ook wel ongeduld, want dit betekent dat we nu gewoon een jaar gaan verliezen. Hoe reflecteert de minister daarop? Is er niet toch iets mogelijk om een aantal projecten alvast doorgang te laten vinden, nog dit jaar of begin volgend jaar?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Ik heb hier natuurlijk ook naar gevraagd, want ik voel hetzelfde ongemak als je nog zo lang moet wachten. We willen niet dat warmtenetten hierdoor tussen wal en schip vallen. Ik heb in eerste instantie gevraagd of de regeling sneller kan. Dat is natuurlijk het allerfijnste, want dan blijf je in de situatie waarin je iedereen gelijke toegang biedt en vervolgens ook kunt sturen op de maatschappelijk efficiëntste inzet van het geld. Naar ik heb begrepen — we kunnen dat voor de tweede termijn ook nog wel eventjes uitschrijven — kost het echt deze tijd om die regeling up and running te krijgen. Nogmaals, in de tweede termijn kan ik die verschillende stappen ook wat helderder maken, zodat we met uw Kamer kunnen delen waar het 'm in zit. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat er pas als de regeling opengaat duidelijkheid is over hoe die eruitziet. Ik denk dat dat kan helpen om warmtenetten die al een heel eind zijn, eerder inzicht te geven in wat de regeling voor hen gaat betekenen en wat zij met de contouren ervan

alvast kunnen doen, wetende dat dit de stappen zijn waarvan er vanaf september concreet geld zou kunnen zijn. Over dat soort dingen wil ik het gesprek aangaan met de warmtenetten die al heel ver zijn, om ze zo veel mogelijk mee te nemen in het gedachteproces. Ik wil ook zorgen dat de regeling zo goed mogelijk aansluit bij waar behoefte aan is, zodat we zo min mogelijk tijd verliezen, want ik snap het ongeduld echt. Dat deel ik met de Kamer en met mevrouw Müller.

De voorzitter:

Dank voor dat antwoord. Dan gaan we naar de heer Jumelet.

De heer Jumelet (CDA):

Ik wil nog even doorgaan op dit punt, over het PBL en de ambitie om in 2050 500.000 huishoudens op warmtenetten aangesloten te hebben. Er was een artikel in Energiea over duurzaam gas en het eindbeeld van de warmtetransitie. Daar schrik je dan ook weer van. Ik zie wel dat de warmtenetten cruciaal worden. Misschien is het dus wel crucialer dan ooit om die dan met elkaar een boost te geven. In de beantwoording lees ik dat het kabinet wil inzetten op een no-regretmaatregel, maar hoe verhoudt die zich dan tot die ambitie? We moeten op weg naar die 500.000, maar we zijn van 500.000 naar 200.000 gegaan, en dan naar 150.000. Wat doen we dan wél? Ik voel heel erg mee met de collega die hier net vragen over stelde. Die hebben we al eerder aan de orde gehad. Hoe komen we daar dan? Als het gaat over 2050, is dat wel het punt waar we met elkaar voor staan. Ik benadruk dezelfde vraag dus nog een keer. Misschien kan de minister daar nog een keer op reageren vanuit de ambitie en vanuit wat nu de aanpak is.

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

Ook hier deel ik helemaal het gevoel van de Kamer. Als we een berekening van de laagste maatschappelijke kosten van de energietransitie in Nederland maken en daar een bepaald gedeelte warmte uitkomt, en we vervolgens moeten constateren dat we eigenlijk te weinig middelen hebben om te investeren in lijn met de goedkoopste rekening, dan staan we met elkaar voor een vraagstuk. Als ik een heel simpel antwoord had, zou ik dat graag geven, maar ik ben bang dat het hele simpele antwoord er niet is. Wat wel gaat helpen, is het ibo dat eraan komt en waarin wordt aangegeven of er nog slimme oplossingen denkbaar zijn, wat het meest kosteneffectief is, welke opties er nog zijn en wat je eigenlijk zou moeten willen doen. In de context van alle plannen die we aan het maken zijn om Nederland richting 2040 en verder, richting 2050, op het goede pad te krijgen, kunnen we dan met elkaar kijken of we nog meer mogelijk kunnen maken. Maar als ik geen geld heb, kan ik ook niets doen. We kunnen wel zo efficiënt mogelijk gebruikmaken van het geld. Het is ook belangrijk om ons te realiseren dat in het hele transitiepad warmte wel helpt bij het tegen lagere kosten realiseren van de hele transitie. Als we de kosten aan een bepaalde kant niet maken, gaan ze wel ergens anders vallen. Het ibo gaat ons denk ik ook helpen om hier een goed beeld van te krijgen. Het is namelijk ook niet op elke plek evenveel. We hebben toch nog wat meer informatie nodig voor de stappen daarna. We gaan dus in ieder geval hard aan de slag met de WIS en we gaan kijken hoe we in de tussentijd vertraging zo veel mogelijk kunnen voorkomen. We moeten denk ik met elkaar de analyse gaan maken wat er daarna nog nodig is, want bij die 500.000 zijn we inderdaad voorlopig nog niet.

De voorzitter:

Een vervolgvraag van de heer Jumelet.

De heer **Jumelet** (CDA):

Ik snap het verhaal heel goed, denk ik, als ik de beantwoording zo lees en nu opnieuw hoor. Tegelijkertijd vind ik het in mijn hoofd een beetje moeilijk samen te brengen. Aan de ene kant zijn we aan het elektrificeren en het hele netwerk aan het upgraden. Het bedrag van 235 miljard is genoemd. We zien bijvoorbeeld in Delft — daar hebben we eerder over gesproken met elkaar — een initiatief dat kansrijk is, namelijk om 15.000 woningen aan te sluiten op het warmtenet. Daarmee voorkom je die grote investeringen in het elektriciteitsnetwerk. Je zou bijna dat vervelende woord "integraal" gebruiken. Integraal zou misschien weleens de oplossing kunnen zijn. Ik heb vooral het idee dat het veel integraler zou moeten. Dat is dan ook mijn vraag aan de minister.

De **voorzitter**:

Minister, wilt u daar nog op reageren?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Ja, voorzitter. Net als in het voorbeeld uit Delft is er ook in Limburg een warmtenet, waarbij er een kansrijk project is dat daar echt zou schelen in de aanleg van het netwerk. We zitten daar met een split incentive, omdat de netbeheerder, die wel mag investeren in het elektriciteitsnet, niet mag investeren in dingen die niet direct daarmee te maken hebben, dus wie moet dan het geld ... Het geld dat bespaard wordt, kan niet zo makkelijk van de netbeheerder naar het warmtenet. We zitten hier dus met een split incentive. In de context van het ibo en onze verdere gedachten hierover, lijkt het me goed dat we hierover na blijven denken. Zijn er oplossingen waardoor we toch voor de laagste kosten kunnen gaan in deze hele warmtetransitie? Het is namelijk ongelooflijk belangrijk. We weten ook dat bij gas blijven eigenlijk voor iedereen het duurste is. Als we werkelijk iedereen willen meenemen, zullen we gewoon oplossingen moeten vinden. Dat geldt met name voor appartementengebouwen, waar mensen met een klein appartement soms niet heel veel ruimte hebben en waar een individuele warmtepomp echt niet de oplossing is. Het ibo gaat dus echt belangrijk zijn. We hebben ook nog echt huiswerk te doen met elkaar. Dat gaat niet alleen over de financiële kant, in de zin van dat er meer geld moet komen, maar ook over de vraag hoe we met elkaar kunnen sturen op de laagste kosten voor ons allemaal.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Ik zit toch een beetje met verbazing te luisteren. Het klinkt nu alsof de minister doet alsof dit allemaal helemaal nieuwe problemen zijn en we het hier voor het eerst over hebben. We hebben de Warmtewet behandeld. Bij de behandeling van de Warmtewet zijn er moties aangenomen. Ik noem een motie over een waarborgfonds, een motie over een faciliterend kader en een motie over het ondersteunen van projecten die nu ver in ontwikkeling zijn, zodat ze niet tussen wal en schip vallen. Dat is allemaal een dikke anderhalf jaar geleden door de Kamer uitgesproken. Mijn vraag aan de minister is dus eigenlijk als volgt. We kunnen nu niet een jaar wachten. Wat kan er op hele korte termijn gebeuren om te zorgen dat we projecten die in de startblokken staan of die een heel eind op weg zijn, in de tussentijd kunnen helpen? Dan gaat het met name over stappen met een waarborgfonds en maatwerk.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Ik snap het ongeduld van mevrouw Kröger echt. Anderhalf jaar geleden zat ik hier nog niet, maar toen was er vast iemand anders die wees op aan de ene kant de noodzaak en aan de andere kant datgene wat ervoor opgelost moet worden. Mevrouw Kröger had

het over het waarborgfonds. Er wordt nu dus gewerkt aan de garantieregeling. Het waarborgfonds kan namelijk pas werken als er ook genoeg deelnemers zijn om het waarborgfonds rond te laten draaien. Daarom wordt nu eerst gestart met de garantieregeling, zodat die zich kan ontwikkelen naar een waarborgfonds. Daar worden ook stappen voor gezet. Over de Warmtewet is er natuurlijk ook een heel gesprek geweest, maar die is er nu. Ik heb ook al aangegeven dat we natuurlijk in gesprek gaan met de warmteprojecten die er zijn, om te kijken hoe we voorkomen dat ze tussen wal en schip vallen en wat er wél kan. Ik vind het echter eerlijk om ook aan te geven dat ik niet zomaar een potje extra geld en een potje extra mensen heb waarmee we een andere maatwerkregeling kunnen maken. Het is in dezen ook gewoon kiezen in de schaarste die we hebben. Dat is óók het eerlijke verhaal. Wat ik wel kan doen, is het ibo. We kunnen met elkaar goed nadenken over wat er nog meer mogelijk is. De oproep van mevrouw Kröger hoor en deel ik namelijk. Ik zou ook graag willen dat we nog manieren vinden om te versnellen, maar waar het gaat om de regeling of de middelen, kan ik niets anders zeggen dan wat ik daar net over heb gezegd.

De voorzitter:

Mevrouw Kröger heeft een vervolgvraag.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Eigenlijk zegt de minister: ik ga in gesprek. Nou, dat is al anderhalf jaar geleden per motie verzocht. Toen is dat ook al toegezegd. Voor de rest komt er pas ergens in de loop van 2027 een generieke regeling. Ik wil de minister toch vragen, zo aan het einde van het jaar en met het oog op de begrotingsbehandeling van KGG, om naar de Kamer te komen met hoe we op korte termijn projecten die nu tussen wal en schip vallen, kunnen helpen. Wat is er op korte termijn mogelijk om desnoods met een quick fix dingen in gang te laten zetten? Misschien kan ze met een brief komen richting de begrotingsbehandeling. Dit is voor ons gewoon een heel aangelegen punt. We willen zorgen dat we vaart houden. Het is allemaal namelijk niet nieuw.

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

Het is ook echt niet zo dat er niets gebeurt. Laten we dat ook even helder vaststellen. Er loopt een ibo. De WIS 2.0 wordt uitgewerkt. We zijn bezig met de overname van de warmtebedrijven. De garantieregeling heb ik net genoemd. Daar wordt allemaal hard aan gewerkt. Ik zou niet de indruk willen wekken dat we voor de begrotingsbehandeling, die al heel snel is, nog even snel iets kunnen doen, anders dan wat ik net heb gezegd. We gaan in gesprek met die bedrijven, om nog eens met hen te kijken wat er binnen deze context mogelijk is om te voorkomen dat projecten te lang stilvallen of tussen wal en schip vallen. De inspanningsverplichting om daar nog eens met die partijen over te spreken en te kijken wat er kan, kunnen we op ons nemen. Ik vind het namelijk ook belangrijk dat we die projecten goed op het netvlies hebben, dat we ze zo goed mogelijk meenemen en dat we zo veel mogelijk kijken hoe we kunnen samenwerken. Maar ik kan niet even snel een aparte regeling ... Ik denk niet dat het met een quick fix gefixt is voor deze projecten. Daar is gewoon geld voor nodig. Het vraagt veel geld als je daadwerkelijk veel aansluiting wil hebben en als je daadwerkelijk een volloop wil realiseren. Ik weet dus niet of er quick fixes zijn. Als we er eentje tegenkomen, mevrouw Kröger, zullen we hem niet laten liggen. De eerlijkheid gebiedt echter ook te zeggen dat wij ze op dit moment niet zien. Dan vind ik het ook eerlijk om dat tegen u te zeggen.

De voorzitter:

Mevrouw Kröger, uw laatste interruptie.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Gelukkig hebben we een tweede termijn. Volgens mij is er breed, dus vanuit de sector, de netbeheerders, de gemeenten, de warmtebedrijven en de warmtegemeenschappen, heel veel denkkraft over hoe we in de transitie vaart kunnen houden. Ik maak me heel erg zorgen dat het nu een jaar komt stil te liggen. De minister zegt het nu even niet te zien. Misschien kan ze dan de hulp van al deze partijen inroepen en de knappe koppen bij elkaar zetten in een taskforce of iets dergelijks. We moeten op de een of andere manier vaart houden in dit warmteverhaal. We kunnen namelijk niet wachten tot na de zomer van 2027.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Nu gaan we elkaar volgens mij op een mooie manier vinden. Die denkkraft benutten is natuurlijk superbelangrijk. Als er nog ideeën zijn die kunnen binnen de parameters waarmee ik het te doen heb, dan ben ik heel erg voor. Zo maken we zo veel mogelijk snelheid. We krijgen het ibo. Daar schrijven we daarna een kabinetsreactie op. Het lijkt me een goed idee dat we de verschillende warmtepartijen, als we het ibo eenmaal hebben, een keertje bij elkaar halen. Dan kunnen we samen nadenken over de vraag of er dingen zijn waarmee we onnodige vertraging kunnen voorkomen en over de vraag wat we kunnen met alles wat we in gang aan het zetten zijn. Dan faciliteren we partijen om zo snel mogelijk om stappen te kunnen nemen. Dat is namelijk een gedeelde ambitie. Absoluut, in de context van de kabinetsreactie op het ibo kunnen we dat gesprek zeker aangaan.

De **voorzitter**:

Mooi. Ik kijk nog even naar de heer Vermeer. Ja, hij komt inderdaad aan bod.

De heer **Vermeer** (BBB):

Bedankt aan de minister voor de antwoorden die wij op onze vragen gekregen hebben. Een van de vragen ging over het subsidiëren van warmtepompen in wijken waar tegelijkertijd een warmtenet wordt gepland. Het kabinet wil daarnaast natuurlijk nog de hybride warmtepomp verplichten. Kan de minister toezeggen dat gemeentes klimaatneutraal gas en de hybride warmtepomp niet voortijdig gaan afschrijven in hun warmteprogramma's, zolang het kabinet huishoudens blijft stimuleren om daarin te investeren? In het PBL-scenario wordt het niet als beleidsbesluit behandeld. Daar is zelfs opeens een stuk verdwenen over de mogelijkheid om met warmtepompen en met klimaatneutraal gas te werken.

De **voorzitter**:

Wat is uw vraag aan de minister?

De heer **Vermeer** (BBB):

Voor mijn gevoel begint het tegen elkaar in te werken. We hebben in het RVO-overzicht gezien dat heel veel projecten nog in voorbereiding zijn. Maar de mensen krijgen vanaf nu eigenlijk allemaal al de prikkel om een hybride warmtepomp te nemen als hun cv-ketel kapotgaat of dreigt kapot te gaan. Het is nog niet wettelijk verplicht, maar er wordt eigenlijk al gepusht om het te doen. Die mensen zitten echter ook nog met een mogelijk plan van een warmtenet. Het is zelfs zo dat in theorie iemands cv-ketel midden in de winter twee maanden kapot kan zijn voordat het warmtenet opengaat. Wat moeten die

mensen nou eigenlijk doen? Ik zie hier een groot probleem.

De voorzitter:

Ik heb hierover een brief van de minister van VRO voorbij zien komen. Ik weet ook dat er morgen een debat gepland staat over klimaatbeleid in de gebouwde omgeving. Ik weet dat het daar aan bod komt. Laten we kijken in hoeverre de minister u ten aanzien van de warmtenetten van een antwoord kan voorzien. Ik heb u echt heel veel ruimte gegeven om uw vraag te stellen, meneer Vermeer. Ik stel voor dat als er nog vervolgvragen zijn, u die in de tweede termijn stelt.

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

Groen gas blijft een oplossing voor een gedeelte van de gebouwde omgeving. Eigenlijk zegt het PBL dat de omvang onzeker is en dat het er in het eindbeeld voor 2050 niet meer de rol voor ziet die het de vorige keer zag. Dat leest u in die analyse. Wij ook. Het gaat nu om het volgende. Als je kijkt naar de warmteplannen die gemeenten maken, dan zie je dat warmtenetten voor bepaalde wijken heel erg geschikt zijn. Dat is vaak ook juist omdat ze voor alternatieven niet zo geschikt zijn. Ik noemde net al de appartementengebouwen, waar zo'n aansluiting op het warmtenet even groot is als de oude cv-ketel; ik ben laatste wezen kijken in Dordrecht. Dat betekent dat mensen geen extra ruimte in de kast vrij hoeven te maken. Dat zijn ook juist de plekken waarvoor een individuele warmtepomp helemaal niet geschikt is. Zeker in deze aanloop waarin we dingen aan het aanleggen zijn, is dit onderdeel van het beperken van risico's. Er is ook geen risico op voortijdige afschrijving van hybride warmtepompen. Als je zo'n warmtepomp neemt, kun je dus niet tussentijds de verplichting krijgen om toch op een warmtenet te gaan.

De voorzitter:

Dit was de laatste interruptie, want in het eerste deel van dit debat zijn al veel interrupties geplaatst en ik moet helaas aangeven dat we op dit punt geen verdere interrupties meer doen. Zoals aangekondigd hebben we nog een tweede termijn, waar we nu naartoe gaan. Ik bedank de minister voor de beantwoording in de eerste termijn. Ik kijk even naar de Kamer: kunnen we meteen beginnen met de tweede termijn? Ik begin bij mevrouw Kröger. De spreektijd is 1 minuut en 40 seconden, zoals u weet.

Mevrouw Kröger (PRO):

Dank u wel, voorzitter. Dank aan de minister voor de beantwoording in twee delen. Over warmte hebben we het net uitgebreid gehad. Ik maak me grote zorgen dat we een verloren jaar krijgen. Ik hoop echt dat zodra dat ibo er ligt, de minister met al die verschillende partijen uit de warmtesector om tafel gaat, ook met energie- en warmtegemeenschappen, gemeenten et cetera. Ik hoorde daar een toezegging op.

Over de warmtegemeenschappen heb ik nog een vraag. De minister schrijft dat ze bezig is een faciliterend kader te ontwikkelen. Ook dat is iets wat al anderhalf jaar geleden in de wet is vastgelegd. Hoe gaan we daar vaart mee maken? Hoe gaan we ervoor zorgen dat dat faciliterend kader er snel komt? Is de minister ook in overleg met de warmtegemeenschappen over hoe dat faciliterend kader hen zo snel mogelijk zou kunnen dienen?

Tot slot, voorzitter, over energiearmoede. Dat was een belangrijk punt in het eerste deel van dit debat. Ik heb daarin gevraagd: kan de minister een doel stellen ten aanzien van

het tegengaan van energiearmoede, concrete stappen zetten om energiearmoede te verminderen en ervoor te zorgen dat isolatie- en verduurzamingsmaatregelen vooral worden getroffen in wijken met de meeste energiearmoede, dat daarop gestuurd wordt? De minister was terughoudend in haar antwoord. Ik hoop dat ze in de tweede termijn toch een stap kan zetten. Ik denk namelijk dat het ongelofelijk belangrijk is dat we energiearmoede tegengaan.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:

U bedankt voor ...

Mevrouw **Kröger** (PRO):

En ik vraag een tweeminutendebat aan.

De **voorzitter**:

O, nog net op tijd! Op het nippertje. De heer Vermeer zat al helemaal klaar, maar het staat genoteerd. We gaan naar de heer Vermeer toe voor zijn inbreng in de tweede termijn.

De heer **Vermeer** (BBB):

Dank u wel, voorzitter. Wie rood staat kan niet groen doen. Dat was onze boodschap in de eerste termijn en die blijft staan. Wij hebben gesproken over 503.000 huishoudens in energiearmoede en bijna een miljoen huishoudens die het risico lopen daarin terecht te komen. Mensen die werken en hun eigen broek ophouden, maar net buiten allerlei regelingen vallen. Te rijk voor ondersteuning, te arm om zelf te investeren. Ondertussen stapelen we de kosten op: hogere netbeheerkosten, ETS2 en de bijmengverplichting voor groen gas. Iedere maatregel wordt afzonderlijk doorgerekend, maar mensen krijgen uiteindelijk maar één energierekening. Kan de minister toezeggen dat de Kamer een integraal overzicht krijgt van de gevolgen voor de energierekening tot en met 2031?

Voorzitter. In de eerste termijn hebben we ook onze zorgen uitgesproken over warmtenetten, over financiële risico's voor gemeentes, provincies en het Rijk, over investeringen die niet van de grond komen en over inwoners die niet weten wat hun warmte straks gaat kosten. Juist daarom verbaast de nieuwe ontwikkeling ons: het kabinet kondigt een normering aan waarin hybride warmtepompen een belangrijke rol krijgen. Dat is een relatief betaalbare oplossing, die bovendien helpt om het elektriciteitsnet tijdens piekmomenten te ontlasten. Tegelijkertijd verschijnt er echter een nieuwe PBL-analyse waarin klimaatneutraal gas voor individuele woningen niet meer wordt meegenomen in het doorgerekende eindbeeld voor 2050. Hoe leggen we dit uit aan de inwoners? Vandaag zien we een kabinet dat mensen een hybride warmtepomp laat aanschaffen, terwijl gemeentes op basis van die analyse straks mogelijk een hele andere richting kiezen. Waarom wordt klimaatneutraal gas voor individuele woningen buiten de hoofdberekening gehouden, terwijl het voor warmtenetten wel beschikbaar wordt verondersteld? Hoe voorkomt de minister dat gemeentes de hybride warmtepomp voortijdig afschrijven?

Voorzitter. BBB is niet tegen verduurzaming, maar mensen moeten kunnen vertrouwen op de keuzes die de overheid van hen vraagt. Je kunt niet vandaag een investering aanmoedigen en morgen doen alsof die oplossing niet meer bestaat.

Nog even ...

De **voorzitter**:

U bent al flink door de tijd heen.

De heer **Vermeer** (BBB):

O, ik ben al flink door de tijd ...

De **voorzitter**:

Ja, dus als het heel kort kan?

De heer **Vermeer** (BBB):

O, ik dacht: ik word niet afgeremd, dus ik ga lekker door.

De **voorzitter**:

Nou ja, ik wilde u wat coulance geven.

De heer **Vermeer** (BBB):

Dat is fijn, dank u. Ik wil nog één punt maken. Natuurlijk hebben appartementengebouwen minder snel subsidie aangevraagd, maar vaak zijn die in één keer aangelegd en gaan al die cv-ketels zo'n beetje op hetzelfde moment stuk. Dan kan het juist wel scheef lopen wat mij betreft.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. We horen het straks van de minister. Meneer Jumelet, aan u het woord.

De heer **Jumelet** (CDA):

Dank u wel, voorzitter. Dank aan de minister voor de uitgebreide beantwoording van alle vragen in de eerste termijn, zowel mondeling als schriftelijk.

Op één punt wil ik nog terugkomen, namelijk de invoering van de tijdsafhankelijke nettarieven. In antwoord op mijn vraag om bij de uitwerking in het bijzonder rekening te houden met huishoudens die gebruik moeten maken van medische apparatuur, geeft de minister aan dat via de zorgverzekeraar wellicht een tegemoetkoming mogelijk is of dat bij bovenmatige extra kosten aangeklopt kan worden bij de gemeente voor bijzondere bijstand. De minister verwijst vervolgens naar haar collega van VWS. Ik denk toch echt dat wij er als overheid voor moeten zorgen dat die mensen, de meest kwetsbaren, op ons skunnen rekenen. Is bij tijdsafhankelijke tarieven overwogen om een vaste voet in te voeren? Of is er, in dit voorbeeld, overwogen om op voorhand gerichte compensatie af te spreken? In het debat over energie voor huishoudens gaat het er vooral over of mensen het uiteindelijk kunnen betalen, maar voor tijdsafhankelijke nettarieven geldt dat een groot aantal mensen daar niet optimaal gebruik van kan maken. Kan de minister hier nog eens op reflecteren?

Dan heel kort over de warmtenetten, voorzitter. Daarover is net al gesproken. Op het warmtecongres van 8 oktober was de oproep duidelijk: als de Rijksoverheid niet snel knopen doorhakt, komen belangrijke projecten zoals in Zuid-Holland stil te liggen. Ik heb

het antwoord van de minister over het ibo-rapport gehoord, maar nogmaals, ik hoop dat er heel snel handelingsperspectief komt voor dat soort projecten die we met elkaar heel belangrijk vinden.

De voorzitter:

Perfect, u bent precies op de nul geëindigd qua spreektijd. Daarmee zeg ik niks over de andere sprekers. U heeft nog een interruptie van mevrouw Kröger. Ik wil drie interrupties voorstellen, inclusief interrupties richting de minister.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Oké, inclusief richting de minister?

De voorzitter:

We zijn nu in de tweede termijn aanbeland. Voor de eerste termijn heb ik een aantal interrupties vastgesteld en dat wil ik nu ook doen voor de tweede termijn. Dit is al een voortzetting op een andere dag, omdat het eerste deel van het debat zo uitgebreid was. Het leek mij gepast om het aantal te maximeren op drie. Maar als er draagvlak voor is om dat uit te breiden naar bijvoorbeeld vier, ben ik de beroerdste niet en maak ik er vier van. Ik kijk naar uw collega's.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Iedereen vindt vier goed.

De voorzitter:

Nou oké, dat heeft u er dan maar weer mooi uitgesleept, zeg ik tegen mevrouw Kröger. Vier interrupties in totaal. U begint met de eerste.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag gaat over warmte. Als ik met de sector en met mensen praat, hoor ik dat het waarborgfonds als iets ongelofelijk belangrijks wordt gezien om projecten mogelijk te maken. Is de heer Jumelet het met mij eens dat we moeten gaan duwen? Ik zei bijna "dat we de minister moeten gaan duwen"; hoorde u het? Is de heer Jumelet het met mij eens dat we ervoor moeten zorgen dat we dat waarborgfonds zo snel mogelijk krijgen?

De heer Jumelet (CDA):

Laatst kreeg ik de vraag of ik een klimaatdrammer was of iets anders. Toen heb ik gezegd: ik wil wel drammen, maar dat maakt mij tot een klimaatdóener. Ik hoor wat u zegt, maar tegelijkertijd heb ik ook het antwoord van de minister gehoord. Ik denk dat we de vaart erin moeten houden, maar ook de vinger aan de pols moeten houden. Nogmaals, die 500.000 in 2050 staan wel. Hoe je dat dan doet? Het ibo is daarbij helpend, maar we moeten ook daarna zo snel mogelijk aan de slag. Dat is echt nodig op dit punt.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan gaan we naar de inbreng van mevrouw Müller in de tweede termijn.

Mevrouw **Müller** (VVD):

Dank u wel. Ik ben ook blij. Ik denk dat de toezegging aan mevrouw goed is, dus dat we bij het ibo kijken wat we op de korte termijn kunnen doen en natuurlijk ook op de

middellange en lange termijn. We kijken daarnaar uit.

Ik heb een paar puntjes uit de eerste termijn die nog openstaan. Ik was blij in de schriftelijke beantwoording te lezen dat de standaarden voor slimme apparaten vóór de invoering van de tijdsafhankelijke tarieven gereed zijn. Maar een standaard op papier betekent natuurlijk niet dat huishoudens daar meteen gebruik van gaan maken, ook omdat veel mensen die slimme apparaten al in huis hebben. Ik zou het kabinet willen uitdagen om na te denken over de vraag wat we nou met die bestaande warmtepompen en laadpalen voor 2029 kunnen doen om ze slim te maken. Moet het ministerie bijvoorbeeld niet samen met IenW, marktpartijen en netbeheerders gaan kijken hoe we het voor die huishoudens zo goed mogelijk kunnen inrichten?

Dan dat inzicht in die 235 miljard. Volgens mij heeft de minister daarover een toezegging gedaan in de eerste termijn. De staatssecretaris gaf in antwoord op een mondelinge vraag eveneens aan dat hij hierin echt inzicht wil geven. Dit blijft voor mij een groot punt. De nettarieven blijven immers voor iedereen stijgen — voor huishoudens, voor bedrijven, voor iedereen. Ik zoek echt naar een knop om die 235 miljard te kunnen verkleinen. Wanneer kunnen we dat bespreken met elkaar? Eigenlijk vraag ik gewoon naar een termijn bij deze toezegging.

Tot slot twee kleine dingetjes. Ik ben blij dat de kosten voor de ruimere toegang tot de renteloze financiering onder het Warmtefonds worden onderzocht. Wanneer kunnen we die uitwerking ontvangen? Over de dubbele energiebelasting op thuisbatterijen schrijft de minister dat er oplossingsrichtingen worden geïnventariseerd, maar wanneer komt er een voorstel naar ons? Kunnen we hier voor het einde van het jaar duidelijkheid over krijgen?

Dank u wel.

De voorzitter:

En ook u bent gewoon precies op de nul uitgekomen; hoe krijgen jullie het toch weer voor elkaar? Dank aan de Kamerleden voor hun inbreng in de tweede termijn. Ik kijk opzij, naar de minister: hoeveel tijd heeft zij nodig om de beantwoording voor te bereiden?

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

We moeten even naar boven en naar beneden lopen, dus twintig minuutjes zou fijn zijn. Er zitten een paar toch wat technische punten in. Ik wil bijvoorbeeld ook het verschil tussen de garantieregeling en het waarborgfonds nog een keer toelichten. Volgens mij willen we hetzelfde maar is er een technisch verschil. Dan is het goed om dat even goed te kunnen toelichten. Vindt u dat oké?

De voorzitter:

Dat is helemaal goed. Dan hervatten we de vergadering om 20.00 uur. Ik zie u dus graag stipt om 20.00 uur terug. Bij dezen is de vergadering geschorst.

De vergadering wordt van 19.39 uur tot 20.00 uur geschorst.

De voorzitter:

Een hele goede avond. Welkom terug bij de vaste Kamercommissie voor Klimaat en

Groene Groei. We hebben met elkaar een debat over energie voor huishoudens. We zijn aanbeland bij de beantwoording door de minister in de tweede termijn. Ik wil haar het woord geven, zodat ze daarmee kan beginnen.

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

Dank u wel, voorzitter. De eerste vraag, van mevrouw Kröger, ging over de regeling. "Kan het niet toch nog sneller? Kunnen we niet wat meer doen?" Het leek me goed om u even mee te nemen in wat er de komende tijd nog allemaal voor stappen genomen moeten worden om tot die regeling te komen. In de eerste fase moet de doelstelling bepaald worden. Die moet worden besproken in zeven stuurgroepen en getoetst bij de sector. Er is sprake van een brede marktconsultatie. Dat zijn we allemaal tot en met november 2026 aan het doen. Daarna moeten er natuurlijk regelingsteksten geschreven worden en moet er een controle op staatssteunkaders worden gedaan. Zo kunnen knelpunten vroegtijdig besproken worden. Daarna moet er ook nog een formele staatssteunanalyse worden gedaan. Vervolgens, in de controlefase, moet er nog een toets gedaan worden op de regeldruk. Er moet een internetconsultatie worden gedaan. De systemen bij RVO moeten worden ingericht. Het moet twee maanden voor openstelling in de Staatscourant worden gepubliceerd. Zo zie je dat zo'n tijdslijn al heel snel verloopt. We blijven er natuurlijk zo hard mogelijk aan werken. Als we ergens nog een weekje kunnen winnen, dan gaan we dat dus zeker doen, maar het zit al behoorlijk strak in elkaar. Dat wilde ik de Kamer gewoon graag nog even meegeven. We werken zo hard mogelijk, maar we moeten al deze stappen nemen voor een zorgvuldig opstellen van de regeling.

Mevrouw Kröger vroeg naar het faciliterend kader. Met een Kamerbrief is u een onderzoek aangeboden met knelpunten voor warmtegemeenschappen. Op dit moment ...

De voorzitter:

Voordat u verdergaat over de watergemeenschappen ... Ik probeer een beetje te kijken wanneer interrupties op een natuurlijke manier kunnen plaatsvinden. Als ik het goed begrijp, heeft mevrouw Müller een vraag over het vorige blokje.

Mevrouw Müller (VVD):

Ja. Ik zat even te zoeken of we tijdens of aan het einde interrupties gingen doen, maar het was tijdens, dus ik doe 'm nu. Ik begrijp het heel goed: er zitten gewoon heel veel stappen in. Tegelijkertijd hoor ik een aantal dingen. Ik heb zelf ook op een ministerie rondgelopen; ik weet hoe het werkt. Er hoeven natuurlijk geen zeven stuurgroepen plaats te vinden. Een ministerie kiest er zelf voor om het op die manier volgordekelijk te doen. Ik zou willen dat het ministerie zou kijken welke dingen je leaner-and-meaner kan doen. Het hoeft niet allemaal op die strakke manier. Aan een aantal dingen ontkom je niet, maar het is ook een keuze om het op deze manier in te vullen, zou ik de minister toch willen zeggen.

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

Ik heb het net volgens mij ook al duidelijk gezegd: als ik denk dat we ergens een weekje kunnen winnen, zullen we dat zeker doen. Het onderwerp wekt echter landbreed veel interesse. Veel verschillende partijen hebben er interesse in en moeten erbij betrokken worden. Als je de regeling goed wil opstellen en als je ervoor wil zorgen dat ze ook voldoet aan de vragen die er zijn, dan vraagt dat ook veel gesprekken. Dat is eigenlijk

wat ik daarmee wilde aangeven. Natuurlijk wordt er ook bekeken hoe we dingen zo veel mogelijk kunnen combineren en hoe we het zo snel mogelijk kunnen doen. De aansporing van de Kamer hoor ik duidelijk. Ik geef ook aan dat we, daar waar we een weekje kunnen winnen, dat absoluut niet zullen laten. Maar ik wil ook de verwachtingen managen. Het is, denk ik, ook eerlijk om dat hier te doen.

De voorzitter:

Helemaal goed. U kunt verder met de warmtegemeenschappen, minister.

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

Dank. De wettelijke verplichting voor het faciliterend kader geldt bij ingaan van de Wcw op 1 januari 2027. Er is inmiddels een Kamerbrief met onderzoek aangeboden. Er wordt uitgezocht wat er nog nodig is. Energie Samen is hierbij goed betrokken. Het is meer de staatssecretaris die hier veel mee bezig is. Er is dus al een brief over aan de Kamer gestuurd.

Ik heb de vragen even per spreker geordend, omdat het veel verschillende onderwerpen waren. Mevrouw Kröger vroeg naar de ambitie van het kabinet op het vlak van energiearmoede. Het ging met name om de vraag of bijvoorbeeld de maatregelen voor isolatie gericht ingezet kunnen worden voor de groepen die dat het hardste nodig hebben. We zijn met meerdere ministeries hard aan de slag om bewoners te ondersteunen waar mogelijk. We hebben een breed pakket aan specifieke ondersteuning voor kwetsbare huishoudens. Het is natuurlijk het beste als we de energievraag naar beneden krijgen. Er is dus het Nationaal Isolatie Offensief. Ik noem ook het uitfasen van de slechtste energielabels in de huursector. Dat was natuurlijk de collega van VRO. We maken voor de koopsector de verduurzaming zo aantrekkelijk mogelijk door subsidies en ondersteuning voor renteloze leningen via het Warmtefonds. Dat geldt specifiek voor huishoudens met een inkomen onder de €60.000. Daarnaast werkt het kabinet aan aanvullende structurele ondersteuning voor huishoudens in energiearmoede via het Sociaal Klimaatplan. Dat richt zich onder meer op het beter bereiken en ondersteunen van kwetsbare huishoudens bij energiebesparing en woningverduurzaming, met energiehulp via het Energiehuis en gerichte financiering uit het Nationaal Warmtefonds, zoals ik net al zei. Natuurlijk is er ook nog het noodfonds, als achtervang.

Los van energie bestaat ook het Nationaal Programma Armoede en Schulden bij de minister van SZW. Daarin heeft het kabinet de ambitie om de toename van armoede te voorkomen, om de langetermijneffecten tegen te gaan en om mensen in armoede te helpen om vooruit te komen. Dat sluit aan bij de motie die eerder door de collega van mevrouw Kröger is ingediend om te monitoren en in de gaten te houden of de energiearmoede hetzelfde blijft of toeneemt en om te kijken naar passende maatregelen. Daar sluit het kabinet zich qua ambitie bij aan. Dat was de laatste vraag die ik had.

O nee, er was nog één vraag van mevrouw Kröger, over de verschillen tussen het waarborgfonds en de garantieregeling. Dit is ook belangrijk naar aanleiding van de interruptie tussen mevrouw Kröger en de heer Jumelet. We verschillen er niet over van mening dat we graag een goed financieel instrument hebben dat kan helpen bij de totstandkoming van de warmtenetten. We zijn begonnen met de voorbereiding van een waarborgfonds, maar we kwamen tot de conclusie dat de sector nog onvoldoende ontwikkeld is nu de overgang van publieke warmtebedrijven nog moet plaatsvinden. De

risico's van nieuwe warmtebedrijven zijn onzeker. De meerwaarde van een waarborgfonds is dat de deelnemers onderling garant staan voor elkaar, maar als de sector nog kwetsbaar is, dan komt dat moeilijk van de grond. Daarom zetten we nu in op een garantieregeling, zodat iedereen daar in 2027 aanspraak op kan maken om zo goedkope financiering mogelijk te maken. Een waarborgfonds werkt wanneer de sector groot genoeg is om samen de risico's te dragen. Voor de voortzetting in een waarborgfonds is een voorwaarde in ieder geval dat er sprake is van een kritische massa van deelnemers in de sector. Daarnaast zijn de investeringsrisico's voor nieuwe warmtebedrijven nog erg onzeker. Dat is de reden waarom we nu starten met een garantieregeling, maar we verkennen uiteraard wel de doorgroei naar een waarborgfonds, want dan kan de sector elkaar onderling helpen.

De voorzitter:

Voordat u verdergaat naar een volgend onderwerp heeft de heer Vermeer hier nog een vraag over. Daarna kom ik bij mevrouw Kröger, want dit waren ook antwoorden op door haar gestelde vragen. De heer Vermeer is eerst.

De heer Vermeer (BBB):

Als is het goed begrip, zou een waarborgfonds iets zijn voor de langere termijn en is de garantieregeling iets voor de korte termijn. Waarom wordt er niet alvast gekozen voor een waarborgfondssystematiek en worden de kosten van de garantieregeling niet als gelden in een waarborgfonds gestort? Waarom wordt dat niet als verzekering in het waarborgfonds of zoiets opgenomen?

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

Ik weet niet of ik precies begrip waar de heer Vermeer op doelt. Onze doelstelling is dat het zich op een gegeven moment doorontwikkelt naar een waarborgfonds. Als je allemaal maandelijks wat in de pot stort, dan zit er genoeg geld in de pot om iemand te helpen als er iets misgaat. Maar dat werkt alleen als alle deelnemers stabiel genoeg zijn om een premie te kunnen storten die niet zo hoog is dat het een probleem wordt voor hun eigen businesscase. Bij zo'n waarborgfonds moet het stabiel genoeg zijn. We hebben nu de indruk dat de kritische massa nog niet groot genoeg is om aanspraak te kunnen maken op het waarborgfonds voor de kosten die achter een warmtenet weg zouden kunnen komen. Een garantieregeling zorgt ervoor dat er achtervang is, zodat er financiering kan worden verkregen. Wanneer er voldoende kritische massa is en de spelers stevig genoeg staan, kun je overgaan op een waarborgfonds. Wij zijn van mening dat dit een beter instrument is om de transitie sneller op gang te helpen.

De voorzitter:

Een korte vervolgvraag van de heer Vermeer.

De heer Vermeer (BBB):

Maar als de boel stabiel en op gang is, dan heb je geen waarborgfonds meer nodig. Dat is het probleem. Ik ben niet alleen op zoek naar een oplossing op de korte termijn, maar ook naar een oplossing op de lange termijn. Op deze manier blijf je zitten met die garantieregeling en kom je er nooit aan toe om het aan de sector zelf over te dragen via een waarborgfonds.

De voorzitter:

Nog een korte reflectie van de minister.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Het is mooi om te zien dat we delen dat het goed zou zijn als de sector het in gezamenlijkheid zelf zou kunnen dragen. Wij zien alleen dat het nu nog onvoldoende kritische massa zou hebben om wel die ondersteuning te bieden aan de totstandkoming van die warmtenetten, die we allemaal willen. Vandaar dat we nu dus eerst met die garantieregeling gaan werken, maar iedereen zegt dat het mooi zou zijn als het daarna — dat is het perspectief voor de langere termijn — een waarborgfonds kan worden, want dan is een garantieregeling van de overheid daar niet meer op dezelfde manier voor nodig.

De **voorzitter**:

Uw derde interruptie, meneer Vermeer.

De heer **Vermeer** (BBB):

Wordt dan straks een voorwaarde om aan de garantieregeling mee te doen dat je ook over zoveel jaar meedoet aan een waarborgfonds? Anders zie ik nooit daar de stabiele partijen in komen. Je moet dat aan de voorkant regelen, lijkt mij. Dat je dan kiest voor een overgang via een garantieregeling zou interessant zijn, maar daar zou wel een voorwaarde bij kunnen horen.

De **voorzitter**:

Dank voor de vraag. Die is inderdaad wel heel specifiek, dus laten we kijken of het lukt om tot een beantwoording te komen op dit moment.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Ik denk dat we hier nog even op terugkomen. Er is nu een regeling en ik denk niet dat we daar nog aanvullende voorwaarden in kunnen sleutelen. De heer Vermeer zegt eigenlijk vanuit dezelfde wens dat het goed zou zijn als het op een gegeven moment binnen de sector kan worden gedragen en stelt eigenlijk de vraag: hoe kan je er dan voor zorgen dat de overstap straks aantrekkelijk is? Ik stel voor dat we in een volgende updatebrief hierover op deze twee specifieke nog even terugkomen, want het zit 'm denk ik echt in de techniek van wat er nu al is, waar je straks aan zou kunnen denken en hoe dat dan straks stabiel zou kunnen werken. Als achtergrond van de vraag van de heer Vermeer hoor ik dat er dan ook voldoende massa is van stabiele partijen in dat waarborgfonds, zodat het kan werken.

De **voorzitter**:

Misschien kunt u alvast even na laten gaan welke updatebrief dat precies zal zijn, want dan kunnen we dat straks meenemen in de toezegging.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Laat me dat meenemen als we terugkomen met de reactie op het ibo, want dat is het geheel aan stappen, instrumenten en kaders waarmee we met elkaar denken dat we die hogere ambitie die we hebben zo veel mogelijk kunnen verwezenlijken.

De **voorzitter**:

Prima. En wanneer mogen we die brief verwachten?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Die brief komt volgens mij begin volgend jaar. Dat ibo komt voor het einde van het jaar. Dan gaan we natuurlijk die gesprekken voeren en dan komen we begin volgend jaar met die reactie.

De voorzitter:

Helder, dank u wel. Dan kom ik bij mevrouw Kröger voor een interruptie van haar kant.

Mevrouw Kröger (PRO):

Op het punt van het waarborgfonds lijkt het me belangrijk dat er die gesprekken zijn met al die sectorpartijen die de minister heeft toegezegd en dat dat terugkomt in een brief. Mijn vraag over de projecten die dreigen om te vallen, die niet een jaar wachttijd hebben en die we gewoon kwijt dreigen te raken — dat is een gesprek dat we nu eigenlijk al een paar jaar hebben — blijft toch staan. Dat is dood- en doodzonde, zeker als dat van bewoners is en daar heel veel uren en heel veel energie in zitten. Wat kan de minister toch doen om te zorgen — "maatwerk" is misschien niet een woord dat makkelijk loopt — dat we wel iets met zo veel mogelijk perspectief geven aan die projecten en dat ze niet een jaar moeten zitten wachten?

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

Ik hoor die oproep van mevrouw Kröger heel goed. Ik zou ook niet willen dat er een jaar niks gebeurt; laat ik het zo zeggen. Dat willen we volgens mij allemaal niet. Sommige dingen kunnen niet, maar dat gesprek is er dan om te kijken wat wel zou helpen, wetende dat die regeling er niet eerder kan zijn. Misschien een weekje hier of een weekje daar, maar dat is ongeveer wanneer de regeling er kan zijn en die is weer belangrijk om iedereen een gelijke kans te geven en te sturen op de meest kansrijke. De vraag is — dat bedoelde ik te zeggen — hoe we voorkomen dat dingen dan net tussen wal en schip vallen in deze maanden. Dat is volgens mij ook waar mevrouw Kröger op stuurt. Daarom heb ik gezegd: laten we dat wel dat gesprek aangaan om te kijken wat er wel kan, wat wel zou kunnen helpen. Punt. Ik treed niet in details, want ik denk dat we die juist van de sector moeten horen. Ik kan geen financiële maatwerkregeling doen. We kunnen de regeling die we hebben aangekondigd niet heel veel versnellen. Ik ben uiteraard geïnteresseerd als er dingen zijn die wel kunnen helpen, want we willen met elkaar die warmtetransitie op gang brengen. Maar ik wil ook geen verwachtingen wekken die ik niet waar kan maken. Dat vind ik ook belangrijk.

De voorzitter:

Ik kijk of mevrouw Kröger nog een vervolginterruptie heeft. Ik merk wel dat dezelfde vraag nu een paar keer naar voren is gekomen, mevrouw Kröger. Dat is geen probleem, maar ik wil het u wel onder de aandacht brengen.

Mevrouw Kröger (PRO):

Ik ga over mijn eigen vragen, voorzitter. En die vraag ga ik nu nog een keer stellen.

De voorzitter:

Nou, dan gaat u dat gewoon nog een keer doen.

Mevrouw Kröger (PRO):

Ja. De minister zegt nu: ik ga wel in gesprek maar ik kan geen financieel maatwerk bieden. Dan snap ik het toch niet. Er komt een begrotingsbehandeling aan. Daarna komt er een Voorjaarsnota aan. Het is toch wel degelijk mogelijk om te kijken hoe er voor

projecten op een manier vrijgemaakt kan worden? Dat hoeft toch niet te wachten op een regeling in het najaar van 2027?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Twee dingen daarover. Het maken van de regeling kost de tijd die ik net heb toegelicht. Daarvoor heb ik een bepaald budget beschikbaar. Ik kan de mensen die hartstikke hard werken om die regeling zo snel mogelijk erdoorheen te krijgen, niet ook nog een maatwerkregeling of zo laten uitwerken. Daar zit ook gewoon een onderdeel van het probleem. Ik heb ook niet zomaar een extra potje met geld. Zoals het bij begrotingen gaat, mogen parlementsleden altijd amendementen indienen, maar zij moeten dan ook aangeven waar de dekking vandaan komt. Ik heb gewoon geen geld vrij om nu een specifieke maatwerkoplossing voor warmte op tafel te kunnen leggen. De Voorjaarsnota betreft besluiten die in de volgende begroting terechtkomen. Dat biedt ook niet heel veel versnelling in de tijd ten opzichte van wanneer het geld beschikbaar komt via de regeling. Met alle gedeelde ambitie die we hebben om te kijken wat er wel kan, is dit voor mij onderdeel van de realiteit waar ik mee moet werken. Overigens is geld ook niet altijd het enige. Op tijd informatie hebben zodat je je tijdig kunt voorbereiden en je zodra je de subsidie hebt meteen aan de slag kunt, kan ook helpen. Naar dat soort oplossingen wil ik zeker kijken met de sector, want we delen echt de ambitie. Hoe sneller we kunnen doorgaan met projecten, hoe beter. Die oproep hoor ik duidelijk en die ambitie voel ik zelf ook.

De **voorzitter**:

Uw laatste interruptie.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Dan op het andere stukje waar geld voor nodig is: het faciliterend kader voor energiegemeenschappen en warmtegemeenschappen. Ik heb de brief er even op nageslagen. Daarin staat dat er nu een actieplan zal moeten worden geformuleerd. Daar hoort dan ook budget bij. Zo is het amendement in de Kamer ook aangenomen. De vraag aan de minister is wanneer dat actieplan er komt. Houdt zij in de planning ook rekening met het financieel beslag dat mogelijk nodig is bij de Voorjaarsnota, zodat het ook qua timing allemaal goed op orde is?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Nogmaals, dit is meer de portefeuille van de staatssecretaris. Ik kan daarover zeggen dat de wettelijke verplichting voor het faciliterend kader geldt bij het ingaan van de Wcw op 1 januari. Ik heb geen nadere informatie dan datgene wat de staatssecretaris in de brief hierover heeft gemeld, maar we kunnen kijken of er nog nadere informatie over te geven is.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Voorzitter, ik heb een klein punt van orde. Ik verwijs naar een brief van de minister. Daarin gaat het over het faciliterend kader. Ik weet niet op welke staatssecretaris zij doelt, maar misschien kan zij er dan schriftelijk op terugkomen. Tot nu toe lag alles rond warmte bij deze minister, inclusief de warmtegemeenschappen.

De **voorzitter**:

Ja. Het is inderdaad een punt van orde. We kijken eventjes naar welke staatssecretaris de minister verwijst. Het was eigenlijk een ophelderende vraag. Dan wil ik daarna wel

door met de beantwoording, want we lagen heel mooi op schema maar beginnen nu toch een beetje achterop te raken.

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

We kijken ook nog even wanneer die brief was, want voor mijn tijd was er één minister en was er nog geen staatssecretaris. Misschien dat daar een deel van ... O, het is een brief van Van Veldhoven. Dan zou ik het zelf moeten kunnen oplepelen. Dat kan ik niet uit mijn hoofd, moet ik daarbij helaas aangeven. We zullen er nog schriftelijk op terugkomen, mevrouw Kröger. In zijn algemeenheid is de staatssecretaris juist heel hard bezig om alle decentrale plannen goed op elkaar af te stemmen en te kijken waar er, ook in de regionale energiebeelden, werkelijk werk van kan worden gemaakt. Dat geldt ook voor energiegemeenschappen. Ik dacht dat daar ook voorbij te hebben zien komen. Maar mevrouw Kröger refereert specifiek aan de warmtegemeenschappen, dus misschien ontstaat daar het misverstand. We komen nog even schriftelijk terug op deze specifieke vraag.

De voorzitter:

Helemaal goed, dank u wel. U kunt verder met de beantwoording.

Minister Van Veldhoven-van der Meer:

Dank u wel, voorzitter. Dit was dus de garantieregeling.

De heer Vermeer vroeg naar een prognose voor de komende vijf jaar van de energierekening voor huishoudens. We hebben TNO gevraagd om zo'n prognose te maken, want het is inderdaad heel belangrijk dat we goed kijken naar die stapeling. Daarin zit ook die doorkijk tot 2031, waarnaar de heer Vermeer vroeg. Uiteraard gaan we ook — ik denk dat dit ook de achtergrond van zijn vraag was — vragen om deze prognose jaarlijks te actualiseren, zodat we steeds vooruit blijven kijken. Dat gaan we dus doen. De eerste versie van het integrale beeld is er nu.

De heer Vermeer vroeg ook naar een heel recente publicatie van het PBL over klimaatneutraal gas en individuele woningen. Hij vroeg waarom het PBL dat zo doet en hoe we voorkomen dat gemeenten voortijdig hybride warmtepompen afschrijven. De toekomstige beschikbaarheid en prijsontwikkeling van klimaatneutraal gas voor de gebouwde omgeving zijn momenteel nog onzeker. Daarmee is het onzeker voor hoeveel huishoudens groen gas de beste optie is. Daaraan refereerde het PBL, maar het is dus onverstandig voor gemeenten om te wachten op groen gas als dit de voorbereiding van bijvoorbeeld een warmtenet, als dat daar een heel goede keuze zou zijn, in de weg zou zitten. Een hybride warmtepomp is een belangrijke tussenstap in de richting van een aardgasvrije gebouwde omgeving. Op lange termijn wordt verwacht dat veel hybride warmtepompen worden vervangen door volledig elektrische warmtepompen. Een klein gedeelte wordt na de economische levensduur mogelijk vervangen door een nieuw hybride exemplaar in combinatie met groen gas. Dat is het inzicht op dit moment.

Voorzitter. Dan is er nog de vraag over de cv-ketels in appartementengebouwen. Ik denk echt dat het debat van morgen met de minister van VRO daarover gaat. Dit ging over de normering van de warmtepompen. Er zit wel een uitzondering in. Als er een warmtenet is aangekondigd, heb je een overgangstermijn waarin de verplichting niet geldt. Maar dat lijkt me bij uitstek iets om verder in detail te bespreken met de minister van VRO, die de brief heeft gestuurd. Die brief staat morgenochtend ook op de agenda van dat debat.

De heer Jumelet vroeg naar de huishoudens die vanwege medische apparatuur stroomkosten hebben en vroeg aandacht voor de vergoeding daarvan. Zorgverzekeraars bieden nu ook een reële vergoeding voor stroomkosten van huishoudens met medische apparatuur. We hebben VWS gevraagd om ervoor te zorgen dat de zorgverzekeraars geïnformeerd zijn over de impact, zodat ze die ook kunnen meenemen in hun vergoeding. Het is dus niet dat ze nu in een keer overtuigd moeten worden om een vergoeding te geven, maar dat ze weten dat er iets is veranderd. De ACM heeft voorgesteld om op een derde het vaste nettarief toe te passen en twee derde tijd- en gebruiksafhankelijk te maken. Donderdag is er een technische briefing van de ACM aan de Kamer. De voet waarover de heer Jumelet het had, zit er dus voor een deel in. We kunnen zeker samen met VWS nog eens het gesprek aan met de verzekeraars. We willen allemaal dat het goed geregeld is voor deze mensen, maar dat vraagt een aanpassing van hun eigen systematiek voor een vergoeding die ze al geven.

De heer Jumelet vroeg naar de gerichte inzet van de warmtemiddelen. Hij had eigenlijk ook weer de vraag of er een manier is om integraler te kijken naar de verschillende vormen van de transitie die we moeten maken. Wij willen ook graag integraler kijken, zeg ik tegen de heer Jumelet. Met de WIS 2.0 is het de intentie om te sturen op de laagste kosten voor de transitie van het energiesysteem als geheel, waarmee we als eerste inzetten op de meest kansrijke warmtenetten. Maar goed, het kost nog wel even tijd om die regeling te maken, ook om het goed te kunnen doen.

Mevrouw Müller vroeg of bestaande apparatuur nog slim kan worden gemaakt en of er mogelijkheden zijn voor sturing. Het korte antwoord is: ja. Het iets langere antwoord is: maar niet onbeperkt natuurlijk. Het retrofitten van apparatuur kan vaak om in te spelen op dynamische leveringsstarieven en tijdsafhankelijke nettarieven. Warmtepompen zijn ook vaak al slim, maar we gaan dit ook eisen in de ISDE vanaf 2027. IenW heeft al slimme laadpalen. De NEN daarvan is gereed. Maar dat ligt verder bij IenW, dat daarmee bezig is.

Dan de dubbele belasting op energie. Naar aanleiding van de motie-Oosterhuis inventariseert het ministerie van Financiën samen met ons, IenW en de sector welke oplossingsrichtingen dubbele energiebelasting bij thuisbatterijen en laadinfrastructuur kunnen voorkomen. IenW werkt in de Routekaart Bidirectioneel Laden samen met ons aan afspraken met de sector om de uitrol en ontwikkeling van bidirectioneel laden te bevorderen. Over de voortgang van beide wordt u voor het einde van het jaar nader geïnformeerd.

Dan heb ik nog één vraag, namelijk over ruimere toegang tot renteloze financiering. O nee, ik heb nog twee vragen. Renteloze financiering wordt onderzocht. De minister van VRO werkt in eerste instantie aan het behouden van de huidige doelgroep van het Warmtefonds, wat budget vraagt. Een beeld van het benodigde budget voor nog verdere ophoging kan zij uiterlijk 1 december geven.

Dan de vraag naar de toezegging op de netkosten en de knoppen om tarieven te dempen. Dat komt in het voorjaar, in verband met een update van de investeringsprognose van de netbeheerders. Inzicht in de opbouw van de benodigde investeringen wordt via het rapport FIEN+ gegeven. De nieuwste prognoses komen in het voorjaar. De netbeheerders gaan dan ook weer inzicht geven in wat voor opties

kunnen bijdragen aan het reduceren van de opgaven. Dat is eerder gebeurd naar aanleiding van het ibo Bekostiging elektriciteitsinfrastructuur. In het voorjaar van 2025 is daarvan een appreciatie gegeven, inclusief mogelijke knoppen. Een update kunnen we in het voorjaar weer verwachten.

Voorzitter, dsit waren de vragen.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik heb even gewacht tot u aan het einde was gekomen, maar u heeft nog één interruptie van mevrouw Müller. Aan u het woord.

Mevrouw **Müller** (VVD):

Fijn, die toezegging, want die FIEN-getallen hebben inderdaad een beetje een eigen leven gekregen. Het is goed om daar een update van te hebben om het goed met deze Kamer te kunnen bespreken. Dan over de slimme apparaten. Ik hoor u zeggen: in alle subsidieaanvragen gaan we die slimme standaarden ook gewoon vereisen. Maar dat gaat allemaal over die nieuwe apparaten die we er pas in 2027 of 2028 in zetten, terwijl er nu al heel veel mensen, huishoudens zijn die een warmtepomp hebben. U zei dat er wel beperkte mogelijkheden zijn, maar dat voelde nog niet alsof we het helemaal scherp hebben. Hoe zorgen we ervoor dat de reeds bestaande apparaten van mensen slim gemaakt kunnen worden?

Minister **Van Veldhoven-van der Meer:**

Retrofitten kan vaak, maar mijn enige punt is dat het vast niet altijd zal kunnen. Heel vaak kan retrofitten als oplossing dienen voor de apparaten die er zijn. Warmtepompen zijn ook op dit moment vaak al slim, maar worden nog niet aangestuurd op die manier. Ook een wasmachine kan al slim zijn zonder dat die op dit moment wordt aangestuurd. Vaak zit er al een faciliteit in, maar is het alleen de vraag hoe we ervoor zorgen dat die kan worden benut, ook voor het afschalen van de pieken. In de context van de tijdafhankelijke nettarieven kan dat enorm helpen.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik zie dat dat verder geen andere vragen oproept. Ik wil de minister hartelijk danken voor de beantwoording in de tweede termijn. Dan komen we richting een afronding van dit debat. Er is een tweeminutendebat aangevraagd door mevrouw Kröger en er zijn een aantal toezeggingen gedaan. Die zal ik nu aan u voorlezen, zodat we met elkaar kunnen controleren of die kloppen.

- De minister stuurt de Tweede Kamer een nadere toelichting op het transportkostensysteem voor de import en export van stroom binnen Europa. Dat is een toezegging richting de heer Vermeer.

We zijn nog benieuwd op welke termijn we die toelichting mogen verwachten.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer:**

Die toezegging is uit de eerste termijn, denk ik?

De voorzitter:

Dat klopt, ja.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Dat durf ik zo even niet meer op te lepelen.

De **voorzitter**:

Ik snap dat ik u een beetje overvraag omdat we op een andere dag verder zijn gegaan.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Ja, dat is het. Maar als u de toezeggingen opleest, zorgen wij dat wij nog even met u communiceren, zodat het straks netjes in de registratie komt. We zullen met de griffie communiceren welke data we daaraan kunnen koppelen. Dan kunnen we het toch efficiënt afhandelen hier.

De **voorzitter**:

Ja, dat is goed. Ik noem de toezegging nogmaals.

- De minister stuurt de Kamer een nadere toelichting op het transportkostensysteem voor de import en export van stroom binnen Europa.

Er begint iets te dagen bij de minister, zie ik.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Ja, er begint iets te dagen. Jazeker. Ik heb toen daarop geantwoord dat het juist heel moeilijk is om die import en export te berekenen. Wel heb ik gezegd dat ik nog een keer zou kijken of dat kan. Ik heb het ook nog eens nagevraagd en ik herinnerde me dat niet verkeerd: dat blijkt inderdaad ongelofelijk lastig te zijn. Dat wil ik de Kamer graag toelichten, maar dat is dus de toelichting die de Kamer krijgt; dat is niet de berekening zelf. Het is belangrijk om dat te preciseren en om aan te geven waarom het ingewikkeld is.

De **voorzitter**:

Er staat "een nadere toelichting". Daar kunt u die ruimte dus in pakken. De termijn komt dus onze kant op.

- In de kabinetsreactie op het ibo, die begin 2027 naar de Kamer wordt gestuurd, gaat de minister in op de vragen vanuit de Kamer over het waarborgfonds; dat is een toezegging richting de heer Vermeer.
- De minister komt schriftelijk terug op de vraag van het lid Kröger over de warmtegemeenschappen.

Mevrouw Kröger.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Ik hoop dat de minister dat snel kan doen, zeker voor het tweeminutendebat. Het gaat dus over het faciliterend kader zoals dat in de Warmtewet beschreven staat, zoals zij zelf in de door haarzelf ondertekende brief van 6 juli heeft benoemd.

ssBij de tweede toezegging, over de brief naar aanleiding van het ibo, zat ook de

toezegging dat de minister met de sector in gesprek gaat en daarover terugkoppelt in die brief. Dat wil ik wel echt graag in die toezegging opgenomen krijgen.

De **voorzitter**:

We hadden dat begrepen als een inspanning die de minister gaat doen, maar we vragen haar of zij wil toezeggen dat dat ook in de brief wordt teruggekoppeld.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Zeker zal ik dat in die brief terugkoppelen. Ik zal die brief zelf ondertekenen en dan gaat dat goedkomen.

We zullen mevrouw Kröger inderdaad snel laten weten wat het antwoord op haar vraag over dat faciliterend kader is. Ik had dat antwoord gewoon even niet meer paraat, maar we zorgen ervoor dat dit voor het tweeminutendebat wordt gecommuniceerd.

De **voorzitter**:

Ja, helemaal helder.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Dan zijn we het weer met elkaar eens.

De **voorzitter**:

Ja, het antwoord komt voor het tweeminutendebat.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Het was dus: wanneer komt het actieplan er, inclusief het budget? Dat was de concrete vraag.

De **voorzitter**:

O, zo had ik het niet begrepen.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

We zullen op die vragen antwoord geven.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Dat was de vraag die ik gesteld had.

Minister **Van Veldhoven-van der Meer**:

Ja, op die vraag gaan we antwoord geven.

Mevrouw **Kröger** (PRO):

Oké.

De **voorzitter**:

U krijgt antwoord op alle vragen die u heeft gesteld, blijkt maar weer.

Helemaal goed, dat waren de toezeggingen. Ik wil de minister en de Kamerleden hartelijk danken voor hun inbreng in dit debat. Iedereen ook bedankt voor het kijken. We zijn aan het einde van dit debat gekomen. Er volgt dus nog een tweeminutendebat. Dat wordt nog nader ingepland in de plenaire zaal. We kunnen op dit moment dus nog niet

zeggen wanneer dat zal zijn. Ik ga daar ook niet over speculeren. Nogmaals erg bedankt en een hele fijne avond toegewenst. Ik sluit deze vergadering.

Sluiting 20.32 uur.